

Mehnat tarbiyasi va uning inson kamolotidagi o‘rni

Moxlaroyim Jaloliddin qizi Madaminova

Havohon Nurmuhammadova

Mohlaroy To‘lqinboyeva

Ilmiy maslahatchi: M.M.Mirzakarimova

Andijon davlat chet tillar instituti

Annotatsiya: Maqolada mehnat tarbiyasining inson shaxsini shakllantirishdagi o‘rni, uning asosiy maqsad va vazifalari, amalga oshirish yo‘llari yoritiladi. Mehnat tarbiyasining oilada, ta’lim muassasalarida va jamiyatda tutgan o‘rni hamda uning jismoniy, aqliy va axloqiy rivojlanishga ta’siri tahlil qilinadi. Shuningdek, zamonaviy yondashuvlar va innovatsion metodlar haqida ham fikr yuritiladi.

Kalit so‘zlar: mehnat tarbiyasi, mehnatsevarlik, mas’uliyat, intizom, kasb-hunar, jismoniy rivojlanish, axloqiy tarbiya, ta’lim, jamiyat, innovatsion yondashuvlar

Labor education and its role in human development

Mokhlaroyim Jaloliddin kizi Madaminova

Havohon Nurmuhammadova

Mohlaroy To‘lqinboyeva

Scientific advisor: M.M.Mirzakarimova

Andijan State Institute of Foreign Languages

Abstract: The article discusses the role of labor education in the formation of the human personality, its main goals and objectives, and ways of implementation. The role of labor education in the family, educational institutions and society, as well as its impact on physical, mental and moral development, is analyzed. Modern approaches and innovative methods are also discussed.

Keywords: labor education, diligence, responsibility, discipline, profession, physical development, moral education, education, society, innovative approaches

Mehnat inson hayotining ajralmas qismi bo‘lib, uning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Mehnat tarbiyasi esa yoshlarni intizomli, mas’uliyatli va mehnatsevar bo‘lishga o‘rgatadi. Yosh avlodni to‘g‘ri tarbiyalash, ularni hayotga tayyorlashda mehnatning tutgan o‘rni beqiyosdir. Zero, mehnat insonni ezgulik sari yetaklaydi, unga mas’uliyat yuklaydi va ijtimoiy hayotda o‘z o‘rnini

topishga yordam beradi. Ushbu maqolada mehnat tarbiyasining ahamiyati, uni amalga oshirish usullari hamda inson kamolotiga ta'siri haqida batafsil so'z yuritiladi.

Mehnat tarbiyasining maqsadi va vazifalari

Mehnat tarbiyasining asosiy maqsadi - insonni mehnatsevar, intizomli, mas'uliyatli va jamiyat uchun foydali shaxs sifatida shakllantirishdir. Quyidagi asosiy vazifalar ajratib ko'rsatiladi:

Mehnatsevarlikni shakllantirish - yosh avlodga bolalikdan mehnat qilishga bo'lgan muhabbatni singdirish.

Mas'uliyat va fidoyilikni rivojlantirish - shaxsning o'z zimmasidagi vazifalarni to'g'ri bajarishi va jamoat manfaatlarini himoya qilishi.

Intizom va tartiblilikni shakllantirish - mehnat jarayonida tartib va tizimga amal qilish ko'nikmalarini hosil qilish.

Kasbiy mahorat va innovatsion fikrlashni rivojlantirish - yoshlarni mehnat bozoriga tayyorlash, ularning kasbiy malakalarini oshirish.

O'z-o'zini boshqarish va tashabbuskorlik - insonning mustaqil qaror qabul qilish va rivojlanishiga yordam berish.

Mehnat tarbiyasining asosiy yo'nalishlari

Mehnat tarbiyasi turli muhitlarda amalga oshiriladi:

Oilada mehnat tarbiyasi

Oila - mehnat tarbiyasining boshlang'ich bosqichi hisoblanadi. Bolalar yoshligidan boshlab uy ishlarida qatnashishlari, ota-onaning mehnatiga hurmat bilan qarashlari lozim. Oddiy uy vazifalarini bajarish orqali ular mas'uliyat va intizomni o'rganadilar. Shu bilan birga, oiladagi mehnat tarbiyasi bolalarning xarakterini shakllantirishda muhim o'rin tutadi.

Ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasi

Maktab va oliy ta'lim muassasalarida mehnat tarbiyasi darslari o'quvchilarga amaliy mehnat ko'nikmalarini o'rgatadi. Kasb-hunar ta'limi esa ularning kelajakdagi mehnat faoliyatiga yo'nalish beradi. O'quvchilarga hayotiy ko'nikmalarni singdirish, ularga o'z kasbini tanlashda yordam berish muhim vazifalardan biridir. Zamonaviy ta'lim jarayonida mehnat tarbiyasiga alohida e'tibor berish, uni innovatsion metodlar asosida rivojlantirish lozim.

Jamiyatda mehnat tarbiyasi

Jamiyatdagi jamoaviy mehnat faoliyati, volontyorlik va jamoat ishlarida qatnashish mehnatsevarlikni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Mehnat faoliyatida yoshlarning ijtimoiy mas'uliyati oshadi, ular jamoat manfaatlarini anglay boshlaydilar. Bundan tashqari, jamiyatda mehnat tarbiyasini qo'llab-quvvatlovchi dasturlar, turli loyihalar yosh avlodning faoliyatga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Mehnat tarbiyasining zamonaviy yondashuvlari

Bugungi kunda mehnat tarbiyasida quyidagi usullar keng qo'llanilmoqda:

STEAM ta'limi - fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika (STEAM) integratsiyalashgan holda o'qitilishi yoshlarning kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Innovatsion kasb-hunar ta'limi - talabalar amaliy mashg'ulotlar va startap loyihalar orqali tajriba orttirishadi.

Korporativ hamkorlik - maktab va oliy ta'lim muassasalarining korxonalar bilan hamkorligi yoshlarni mehnat bozoriga tayyorlashga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalarni qo'llash - zamonaviy kasblarni o'rganishda sun'iy intellekt, dasturlash, robototexnika kabi texnologiyalar keng qo'llanilmoqda.

Mehnat tarbiyasi insonning har tomonlama rivojlanishida muhim ahamiyatga ega bo'lib, uni barkamol shaxs sifatida shakllantirishda asosiy omillardan biridir. Oila, maktab va jamiyat tomonidan tizimli ravishda amalga oshirilgan mehnat tarbiyasi yosh avlodning kelajakda muvaffaqiyatli va mas'uliyatli inson bo'lib yetishishiga asos yaratadi. Zamonaviy mehnat tarbiyasi usullaridan foydalangan holda yoshlarni kelajak kasblarga tayyorlash, ularning mehnatsevar va fidoyi bo'lib shakllanishini ta'minlash lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ro'ziyev D.M. Mehnat tarbiyasi: Kelajak avlod uchun asos. - Toshkent: Fan, 2024.
2. Murodulloyeva M.Sh. Mehnat tarbiyasining psixologik asoslari. - Samarqand: Ilmiy Nashr, 2023.
3. Karimov U.A. Zamonaviy ta'lim va mehnat tarbiyasi. - Buxoro: O'zbekiston Matbuoti, 2022.
4. "Mehnat tarbiyasining jamiyatdagi ahamiyati" - Ilmiybaza.uz, 2024.
5. "Kasb-hunar ta'limi va innovatsiyalar" - Fayllar.org, 2023.